

Jaarrond 2023-2024

ZMf heeft impact!

ZMf heeft impact! We hebben een enorm netwerk, staan midden in de maatschappij, trekken de aandacht en zijn een autoriteit op het gebied van natuur en milieu in Zeeland.

We zijn een kei in het opstarten van initiatieven, organiseren van evenementen, creëren van draagvlak, lobbyen, het versnellen van duurzame ontwikkelingen en uitvoeren van acties en campagnes.

627

Individuele leden

6300

Nieuwsbrieflezers

3708

Social volgers

36.390

Website bezoekers

756

Wantij lezers

59

Aantal keren
in de media

85

Vrijwilligers

47

Zelf georganiseerde
evenementen

26

Lidorganisaties

Zeeuwse Zichtlijnen 2023: Schone rivieren

500
luisteraars

 100
man publiek

Zeeuwse Zichtlijnen 2023 ging over schone rivieren. In dit format van ZMf, met een podcast en een meetup, gaan we in alle rust en met aandacht in gesprek met frisdenkende, veruit kijkers en deskundigen over belangrijke thema's die te maken hebben met de natuur in Zeeland.

In de podcast spraken we dit keer met natuurhistoricus, ecooloog en schrijver Marc Argeloo, advocaat Jan van de Venis en ecooloog en filosoof Li An Phoa. De podcast heeft tot nu toe 500 luisteraars geboid. Dat aantal groeit nog altijd. Voor de meetup waren we op locatie aan de Westerschelde. Met een bijna honderdkoppig divers publiek

doken we verder in vraagstukken rondom schone rivieren en de vertaalslag naar de Westerschelde. Voorafgaand aan de meetup verzamelden we op het strand bij Baarland voor een ceremonie. We eerden het water en riepen een hernieuwde verbinding met deze levensbron op.

ZMf wint met een streep door bestemmingsplan Trekdiijk

ZMf stelt zich op als waakhond voor het open en natuurlijke Zeeuwse landschap. We werken aan het vastleggen van structurele afspraken in beleid om natuur en het landschap te beschermen, ook in de toekomst. Ondertussen kijken we continu kritisch naar landschappelijke ontwikkelingsplannen die een negatief effect kunnen hebben op het unieke groen-blauwe Zeeuwse landschap.

In 2023 dienden we 11 zienswijzen in. Zo hadden we bijvoorbeeld sterke bezwaren tegen de bouw van een 55 meter hoge hoteltoeren buiten Goes. Ook voerden we jarenlang samen met omwonenden een rechtszaak tegen de bouw van een bedrijventerrein aan de Trekdiijk bij Middelburg. In 2023 wonnen we die zaak!

Hier komt geen bedrijventerrein!

55
meter hoge
hoteltoeren

11
zienswijzen

55 meter vindt
ZMf veel te hoog.

Gratis Boompjes Uitdeelactie opnieuw daverend succes

Voor het derde jaar op rij deelden we gratis boompjes uit in het kader van Plan Boom. Dit keer waren het er maar liefst 18.000! Plan Boom wil in totaal 10 miljoen nieuwe bomen planten in Nederland. ZMf streeft naar 400.000 extra bomen in Zeeland, voor iedere Zeeuw eentje.

De Gratis Boompjes Uitdeelactie is ieder jaar een daverend succes. Samen met 85 enthousiaste vrijwilligers maakten 4000 particuliere tuinbezitters blij met jonge bomen waar vaak ook van gesnoept kan worden als ze vrucht gaan dragen. De actie werd financieel gesteund door Plan Boom, alle 13 Zeeuwse gemeenten en inmiddels 3 woningcorporaties!

ZMf wil de actie ieder jaar herhalen. Daarvoor zijn we altijd op zoek naar nieuwe sponsors. Ben je of ken je die sponsor? Laat het ons weten!

 85
vrijwilligers

18.000
boompjes

 doel:

10 mln
in Nederland

400.000
in Zeeland

Challenge 2050:

Jongeren durven te dromen over de toekomst van Zeeland

Hoe ziet onze toekomst er straks uit? Jongeren, die deze toekomst juist aangaat, worden niet of nauwelijks gevraagd naar hun kijk erop, vindt ZMf. In Challenge 2050 krijgen ze de kans om hun toekomstvisie te schetsen. Zes maanden werkten 12 Zeeuwse jongeren aan 4 droombeelden voor de toekomst van Zeeland.

Die toekomstschetsen gingen over participatie, economie, voedselvoorziening en waterhuishouding in 2050. De jongeren volgden inspiratiesessies en workshops, voerden gesprekken met experts en kregen een werkbudget. Ze dienden een motie in bij Provinciale Staten op basis van hun ideeën, publiceerden het manifest 'participatiepleidooi' en

speelden het beslisspel Serious Game met basisschoolleerlingen. Tijdens het symposium 'De stem van de toekomst' presenteerden de jongeren hun ideeën aan meer dan 80 bezoekers uit de Zeeuwse samenleving; van bedrijfsleven tot gemeentes, provincie en inwoners. Gedeputeerde Jo-Annes de Bat nam de droombeelden namens Provincie Zeeland in ontvangst.

12

Zeeuwse
jongeren

4

Droombeelden
voor Zeeland

Licht uit, sterren aan

Nederland is één van de meest verlichte landen op aarde. 43% van ons landoppervlak is 's nachts verlicht! Dat terwijl te veel licht in de nacht schadelijk kan zijn voor mens, dier en plant. Ieder jaar initieert ZMf de Nacht van de Nacht in Zeeland.

We vieren dan de donkere nacht, met de oproep om overal zoveel mogelijk lichten uit te doen en bijzondere nachtelijke activiteiten door heel Zeeland. Denk aan romantisch dineren bij kaarslicht, een vuurtoren

beklimmen of sterren spotten met de sterrenwacht. ZMf hielp mee aan de organisatie van een Nachtwandeling over het bolwerk in Middelburg. Gwendolyn de Clippelaar van ZMf deed onderzoek naar het belang van nachtelijke duisternis. Uit de reactie van de meer dan 500 respondenten bleek dat er nog veel winst te behalen is in wat Zeeuwen weten van lichtvervuiling. Ons devies is: als mensen weten welke nadelen al dat licht in de nacht heeft, hoe meer ze bereid zijn om ook iets te doen aan hun eigen

verlichting. Daar stemt ZMf haar communicatie rondom Nacht van de Nacht in de toekomst heel gericht op af. Het onderzoeksrapport werd bovendien 14 keer opgevraagd door uiteenlopende organisaties en onderwijsinstellingen.

**van Nederland is
's nachts verlicht**

Korte film: De Westerschelde – Levensader

In de korte film Westerschelde – Levensader legt ZMf de vinger op de zere plek; namelijk dat de mooie en onmisbare Westerschelde het ‘afvoerputje’ van onze samenleving is geworden.

Lozingen, uitstoot van gevaarlijke chemische stoffen, microplastics, staalslakken, oprukkende bedrijventerreinen, verdieping van de Westerschelde, plannen voor een waterstoffabriek, aanlandingen van windparken en twee potentiële nieuwe kerncentrales. ZMf directeur

Ira von Harras laat de kijker beseffen dat de rivier weer een levensbron moeten worden, voor al het leven, ook voor de mens. Door haar niet te vervuilen en haar juist ruimte terug te geven. De natuur staat niet centraal en wordt juist steeds verder afgebroken. De industrie heeft een blinde vlek voor de verantwoordelijkheid die ze daarin heeft. ZMf wil

daarom een integrale aanpak voor een natuurinclusieve industrie, waarin maatschappelijke en economische activiteiten verweven zijn met de natuur en er bewust ruimte voor biodiversiteit wordt gecreëerd. De Westerschelde – Levensader werd vertoond tijdens Film by the Sea en als stevige gespreksopener bij de Zeeuwse industrie.

Meer biodiversiteit door gewasdiversiteit

**Hoe ontwikkel je een toekomst-
bestendig duurzaam landbouw-
systeem waarin er winst is voor
landbouw én natuur? ZMf deed,
met haar partners, 3 jaar lang
onderzoek naar de kansen en
uitdagingen van strokenteelt.**

Telen in stroken levert meer diversiteit
op in het landschap. Het trekt duidelijk
ook meer soorten akkervogels aan.
Voor de reguliere akkerbouwer zijn er
alleen nog te veel praktische hobbels,

in bijvoorbeeld de mechanisatie en
vermarkting van oogstproducten, om
deze teelttechniek breder in te zetten.
Toch geeft de opgedane ervaring
met strokenteelt aanknopingspunten
voor een vervolgonderzoek. Daarin
gaan we praktijkgericht kijken naar
technieken als mengteelten, ver-
hoogde graanstoppels, maaibeleid,
alarmsystemen voor wild en
innovatief gebruik van groen-
bemesters ten behoeve van
biodiversiteit.

Jeugd vormt denktank voor Grenspark Groot Saeftinghe

9 jongeren

Negen Zeeuwse jongeren met diverse achtergronden vormden een denktank voor de toekomstige inrichting van Grenspark Groot Saeftinghe.

Juist door hun diverse achtergronden, zoals provinciale statenlid, student Industrial Engineering, projectleider Watersnoodmuseum, oud-bestuurder Jonge Klimaatbeweging,

milieukundige en milieuactivist, is hun inbreng divers en vernieuwend. ZMf moedigt jonge Zeeuwen op deze manier aan om hun geest te slijpen en van zich te laten horen voor hun duurzame toekomst. In de denktank kwamen onder andere kernenergie en lichthinder aan de orde. De jonge denktank adviseerde het team en bestuur van ZMf met het oog op de toekomst van Grenspark Groot Saeftinghe.

In de ban van de zon met zonne-professor Wim Sinke

**Tijdens de Zeeuwse Klimaatweek 2023 ontving
ZMf 'zonne-professor' Wim Sinke voor een lezing
over zonne-energie.**

Dit vanuit Energieservicepunt Zeeland: hét platform voor lokale duurzame energie-initiatieven in Zeeland, waarin ZMf samenwerkt met Zeeuwind en het Zeeuws Klimaatfonds. Wim Sinke nam zijn publiek mee op een wervelende reis door de ontstaansgeschiedenis van zonne-energie, belichtte de innovaties, de financiële kanten en de kansen ervan voor Zeeland. Wim pleit voor zonne-energie als hoeksteen van de mondiale energievoorziening. Hij won internationale prijzen voor zijn onderzoek naar zonnestroom.

Over conflicten heen leren kijken

Hoe kun je ondanks meningsverschillen toch samen bouwen aan een schonere en eerlijke toekomst? Daarvoor moet je over conflicten heen leren kijken.

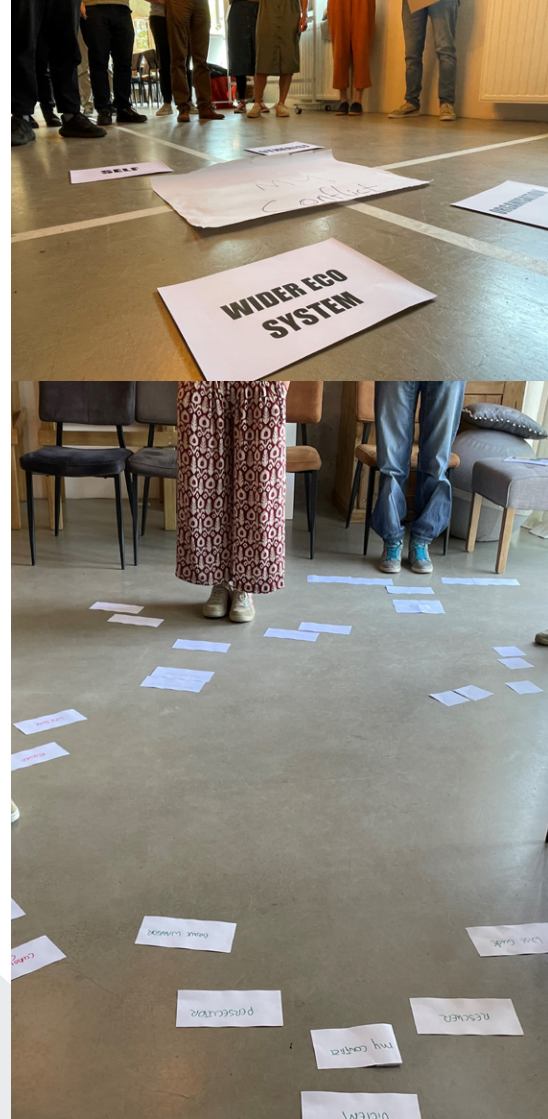
Hoe meer Zeeuwen op sleutelposities dat kunnen, hoe beter impasses kunnen worden doorbroken. Daarom bood ZMf het internationale trainingsprogramma Conflict Transformation aan in Zeeland. De tweedaagse Engelstalige training werd begeleid door Ben Yeger en Milly Sinclair van Moving Conflicts uit Engeland. 20 deelnemers werkten heel

intensief met elkaar in een afwisselend programma met theoretische informatie en praktische oefeningen. De cursisten toonden lef, want het vergt moed om echt goed naar elkaar te luisteren en vastgeroeste patronen en denkbbeelden los te laten. De verbinding onderling werd enorm versterkt. Dit resulteerde in een collectieve overtuiging dat de training van grote meerwaarde is voor Zeeland. ZMf wil in de toekomst meer mensen de kans geven te leren over Conflict Transformation. We zoeken daarvoor sponsors!

20

deelnemers volgden de
eerste cursus in Zeeland.

Kringlogo-prijs 2023 naar Woongaard

**De Woongaard, een collectief
Zeeuws woonproject in Serooskerke
op Walcheren, won de prijs voor het
beste circulaire burgerinitiatief 2023.**

De Kringlogo-prijs is een
aanmoedigingsprijs van ZMf om
kansrijke circulaire ideeën extra
aandacht te geven.

De Woongaard kreeg van ZMf de
Kringlogo wisseltrofee en een cheque
met een symbolisch bedrag, en
mocht een jaar lang het Kinglogo
voeren in al haar uitingen.

Het project laat in de praktijk zien
dat circulair bouwen echt haalbaar
is en dat inwoners op eigen initiatief
veel kunnen bereiken daarin. De 25
woningen van de Woongaard zijn
gebouwd met een 'damp-open'
methode en met lokale en circulaire
grondstoffen. De bewoners delen
veel verschillende voorzieningen,
zoals een klus- en wasruimte,
voedsel en een auto. ZMf moedigt
dit aan. De omslag naar een
circulaire economie is namelijk
een uitdaging waarbij betrokken
inwoners het verschil maken!

25
biobased
woningen

beste
circulaire
burgerinitiatief

Scheepvaart kan veel schoner met ULEv

ZMf organiseerde een werkbezoek naar het baggerschip Sanderus van de Belgische Jan de Nul Group.

Geïnteresseerden, onder wie bestuurders van Provincie Zeeland, vertegenwoordigers van Rijkswaterstaat en North Sea Port, namen persoonlijk een kijkje op het schip. Het is uitgerust met ULEv-technologie, waarmee tot 90% minder stikstofdioxiden en fijnstof worden uitgestoten. In Zeeland is scheepvaart

een grote bron van luchtvervuiling. Nederlandse schepen werken te weinig of nog helemaal niet met schonere technieken. Dat terwijl de bewezen en veelbelovende technologieën zoals ULEv alle scheepvaart de kans bieden om schoner te werken. Die moet de sector pakken, vindt ZMf. De Nederlandse overheid zou dergelijke technologie kunnen stimuleren door ze op te nemen in aanbestedingscontracten.

90%

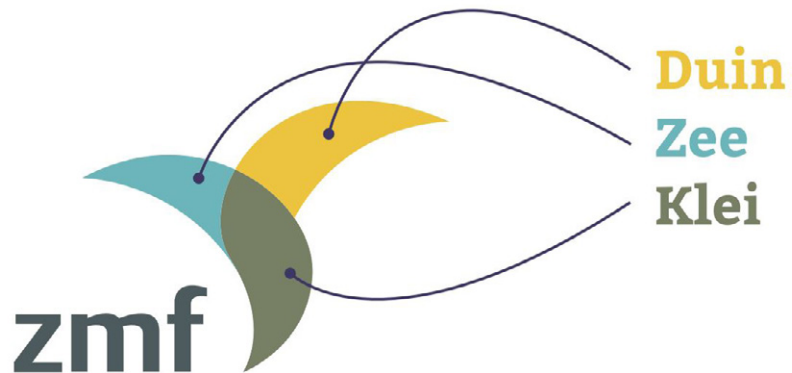
minder stikstofdioxiden
en fijnstof

ZMf over op een nieuwe huisstijl

ZMf trok in 2023 een andere 'jas' aan met een nieuw logo en een frisse, moderne huisstijl.

Die sluit aan bij die van de landelijke natuur en milieufederaties, waarmee we op landelijk niveau een sterke gezamenlijke uitstraling hebben. Tegelijkertijd blijft ZMf duidelijk herkenbaar als de natuur- en milieuorganisatie van Zeeland. Het nieuwe logo van ZMf is geïnspireerd op het Zeeuwse landschap, met kleuren die de kenmerkende elementen zoals water, duinen en polders vertolken.

Steun ZMf

ZMf kreeg in 2023 en 2024 weer steun van de Nationale Postcode Loterij. Onze trouwe en betrokken leden en lidorganisaties helpen ons met hun lidmaatschap en enthousiaste handen uit de mouwen tijdens acties. Vanuit de samenleving worden we gedragen, onder andere door de vele volgers op social media. Met al deze

hulp kunnen we ons werk voortzetten en zelfs uitbreiden. Dat is hard nodig, want er is nog veel werk om de natuur en het milieu in Zeeland te herstellen en te blijven beschermen. Dat doen we aan gesprekstafels, met de uitvoering van impactvolle en vernieuwende projecten en het opzetten van ludieke acties.

Extra trots zijn we op de succesvolle samenwerking met jongeren. Ze adviseren ons vanuit de Raad van Inspiratie. Ze hebben een frisse kijk en lef om buiten de kaders te denken over oplossingen voor de grote uitdagingen van deze tijd. Die denken- en verbeeldingskracht is essentieel en wordt nog nauwelijks aangeboord. ZMf biedt hen een podium.

Wil jij ons ook helpen om Zeeland mooi, groen en gezond te houden? Kijk op onze website en geef de Zeeuwse natuur jouw stem!

Kousteensedijk 7
4331 JE Middelburg

zmf.nl

